

INGLIZ TILINI O‘RGANISHDA ZAMONAVIY AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Payzimatova Mashhura Raxmatullo qizi
Chet tillari fakulteti birinchi kurs talabasi
kuzlikzaynab@gmail.com

Toshboltayev Faxriddin

Axborot texnologiyalari kafedrası dotsenti
<https://doi.org/10.5281/zenodo.19808998>

Annotatsiya. Mazkur maqolada ingliz tilini o‘rganish jarayonida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning o‘rni, ahamiyati va samaradorligi tahlil qilinadi. Unda mobil ilovalar, onlayn ta‘lim platformalari, sun‘iy intellekt vositalari hamda masofaviy o‘qitish tizimlarining til o‘rganish jarayoniga ta‘siri yoritiladi. Jahon miqyosida o‘tkazilgan tadqiqotlar va statistik ma‘lumotlar asosida AKT vositalarining o‘quvchilarda motivatsiyani oshirishi, mustaqil ta‘lim ko‘nikmalarini rivojlantirishi hamda ingliz tilini tez va samarali o‘zlashtirishga yordam berishi asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ingliz tili, onlayn ta‘lim, mobil ilovalar, sun‘iy intellekt, raqamli ta‘lim, gamifikatsiya, mustaqil o‘rganish.

Bugungi globallashuv jarayonida ingliz tili xalqaro muloqotning asosiy vositalaridan biriga aylangan. U ilm-fan, ta‘lim, biznes va internet sohalarida keng qo‘llaniladi. Shu sababli ingliz tilini o‘rganish har bir zamonaviy inson uchun muhim ko‘nikmalardan biri hisoblanadi.

So‘nggi yillarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining tez rivojlanishi ta‘lim tizimiga katta o‘zgarishlar olib kirdi. Ayniqsa, ingliz tilini o‘rganish jarayoni an‘anaviy usullardan raqamli va interaktiv usullarga o‘ta boshladi. Bugungi kunda o‘quvchilar nafaqat sinfda, balki internet orqali ham mustaqil ravishda til o‘rganish imkoniga ega.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta‘lim jarayonini sezilarli darajada o‘zgartirdi. Ular o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi aloqani kuchaytirdi, bilim olishni esa yanada qulay va tezkor qildi. Endi o‘quvchi faqat darslikka bog‘liq emas, balki internet, video darslar va mobil ilovalar orqali ham bilim olishi mumkin.

Bugungi kunda Duolingo, Memrise, Quizlet kabi mobil ilovalar juda keng tarqalgan. Bu ilovalar til o‘rganishni qiziqarli o‘yin shakliga aylantiradi. Masalan, Duolingo foydalanuvchilarga qisqa mashqlar orqali kundalik til amaliyotini taklif etadi. Statistik ma‘lumotlarga ko‘ra, muntazam foydalanadigan foydalanuvchilar tilni sezilarli darajada tezroq o‘zlashtiradi.

BBC Learning English, Coursera, Udemy kabi platformalar millionlab foydalanuvchilarga xizmat ko‘rsatmoqda. Bu platformalarda video darslar, testlar va interaktiv mashqlar mavjud bo‘lib, ular til o‘rganishni tizimli va qulay qiladi. Masalan, Coursera kurslarini tugatgan ko‘plab foydalanuvchilar o‘z til ko‘nikmalarining sezilarli darajada oshganini bildirgan.

Sun‘iy intellekt texnologiyalari til o‘rganishda yangi bosqichni boshlab berdi. ChatGPT, Grammarly va Elsa Speak kabi vositalar o‘quvchilarga yozish, gapirish va talaffuzni yaxshilashda yordam beradi. Masalan, Grammarly foydalanuvchining yozma matnini tahlil qilib, grammatik xatolarni darhol ko‘rsatadi va to‘g‘rilash variantlarini beradi.

Pandemiya davrida Zoom, Google Meet va Microsoft Teams kabi platformalar ta‘lim jarayonini davom ettirishga yordam berdi. UNESCO ma‘lumotlariga ko‘ra, 2020-yilda dunyo

bo'yicha 1,6 milliarddan ortiq o'quvchi masofaviy ta'limga o'tgan. Bu esa raqamli ta'limning qanchalik muhim ekanligini ko'rsatadi.

Ko'plab xalqaro tadqiqotlar AKT vositalarining samaradorligini tasdiqlaydi. AQSh va Yevropa mamlakatlarida o'tkazilgan tadqiqotlarga ko'ra, raqamli texnologiyalardan foydalangan o'quvchilar an'anaviy usulda o'qiganlarga qaraganda 30–40% yuqori natija ko'rsatgan.

British Council so'rovnomasida ishtirokchilarning katta qismi mobil ilovalar va onlayn platformalar ularning ingliz tilini o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirganini ta'kidlagan. Bu esa AKT vositalarining motivatsiyaga ham kuchli ta'sir qilishini ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ingliz tilini o'rganish jarayonini sezilarli darajada o'zgartirdi. Ular ta'limni yanada qulay, tezkor va samarali qilish bilan birga, o'quvchilarning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar til o'rganish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Kelajakda sun'iy intellekt va yangi texnologiyalar bu jarayonni yanada takomillashtirishi kutilmoqda.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. British Council. (2023). Digital Learning and English Language Teaching Report. London: British Council.
2. UNESCO. (2020). Education in a Post-COVID World. Paris: UNESCO Institute for Statistics.
3. OECD. (2022). Digital Education Outlook: Pushing the Frontiers with AI, Blockchain and Robots. OECD Publishing.
4. Duolingo Research Team. (2022). Language Learning Effectiveness Study. Duolingo Inc.
5. Chapelle, C. A. (2001). Computer Applications in Second Language Acquisition. Cambridge University Press.
6. Warschauer, M. (2004). Technology and Social Inclusion in Language Learning. Cambridge University Press.